

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v **dedičskej veci po poručiteľovi J. U.**, rod. U., narodenému X. a zomrelému X., naposledy bytom H., **o dodatočné prejednanie dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 22 D 693/2008, o dovolaní H. U., rod. U., bývajúcej v T., zastúpenej A., za ktorú koná konateľ advokát Mgr. M. K., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. júna 2011 sp. zn. 8 CoD 7/2011

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra uznesením z 29. júna 2009 č.k. 22 D 693/2008-24 v dedičskej veci po poručiteľovi J. U., rod. U., narodenému X., zomrelému X., naposledy bytom H., rozhodol tak, že konanie vo veci zastavil a priznal notárovi JUDr. J. J., ako súdnemu komisárovi odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 15,47 €. V odôvodnení uviedol, že pôvodné dedičské konanie po nebohom bolo vedené na Štátnom notárstve v N. pod sp. zn. D 815/72. Navrhovateľka H. U. podala dňa 1. apríla 2008 na Okresnom súde Nitra návrh na začatie konania o novoobjavenom majetku poručiteľa, a to nehnuteľnosti v katastrálnom území V., obec H., okres N., parcela č. X., výmera X. m², druh pozemku záhrady, ktorú poručiteľ nadobudol podľa rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 16 C 171/91-70 zo dňa 4.12.1991, právoplatného dňa 23.1.1992, v podiele 1/2. Podľa identifikácie parciel č. X. zo dňa 27.1.2009 vyhotovenej Správou katastra N., v katastrálnom území V., obec H., okres N. na parcelu č. X., výmera X. m², druh pozemku záhrady, je založený list vlastníctva č. X. v podiele 1/1 a poručiteľ nie je zapísaný ako vlastník na liste vlastníctva č. X. v katastrálnom území V., obec H., okres Nitra na základe D 1149/93 a V.. Poručiteľ teda nezanechal žiadny

novobjavený nehnuteľný majetok, preto Okresný súd Nitra konanie vo veci podľa § 175h ods. 1 O.s.p. zastavil.

Krajský súd v Nitre na odvolanie H. U. uznesením z 30. júna 2011 č.k. 8 CoD 7/2011-48 odvolanie odvolateľky (zo dňa 21.2.2011) odmietol. V odôvodnení uviedol, že napadnuté uznesenie súd prvého stupňa doručil priamo navrhovateľke konania – odvolateľke dňa 21.7.2009, pričom na základe žiadosti jej (zmeneného) právneho zástupcu (zo dňa 5.11.2009) toto doručil (v overenej fotokópii) jemu dňa 8.12.2009. Napriek tomu zástupca odvolateľky žiadosťou zo dňa 25.2.2010 opätovne požiadal o riadne doručenie predmetného uznesenia (ako neprávoplatného – bez doložky o právoplatnosti), čomu súd prvého stupňa vyhovel až vo februári 2011, a k doručeniu uznesenia (bez vyznačenej právoplatnosti) došlo dňa 10.2.2011 a nasledovalo zhora uvedené odvolanie zo dňa 21.2.2011 (podané na súde osobne dňa 22.2.2011, a to bez žiadosti o odpustenie zmeškania odvolacej lehoty). Vychádzajúc z toho, že nešlo o prípad zastavenia prvého konania vo veci dedičstva po poručiteľovi v zmysle ustanovenia § 175h O.s.p. (i keď to rozhodnutie mylne uvádza), ale o zastavení konania o novoobjavenom majetku poručiteľa ako návrhového konania podľa ustanovenia § 175x O.s.p., mal odvolací súd za to, že odvolanie ako také vylúčené (neprípustné) nebolo (v zmysle ustanovenia § 175h ods. 3 O.s.p.), avšak odvolacia lehota začala odvolateľke plynúť už od prvého doručenia uznesenia jej právnomu zástupcovi (dňa 8.12.2009) a to napriek tomu, že toto rozhodnutie obsahovalo nesprávne vyznačenú doložku právoplatnosti, ktorá skutočnosť však vplyv na doručenie rozhodnutia nemala. Druhé – opakované doručenie považoval odvolací súd za nadbytočné a od tohto odvolateľke nezačala plynúť odvolacia doba znova. Podané odvolanie tak bolo po márnom uplynutí odvolacej lehoty a bolo preto odmietnuté.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka H. U., ktorá prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. a dôvodnosť § 241 ods. 2 písm.a/ až c/ O.s.p. Za odňatie možnosti konať pred súdom považuje vadný postup a vadné rozhodnutie odvolacieho súdu v rámci odvolacieho konania a vadný postup súdu prvého stupňa pri doručovaní rozhodnutia súdu prvého stupňa jej právnomu zástupcovi, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia odvolacieho súdu. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Ostatní dedičia sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241

ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd uznesením. Dovolanie H. U. smeruje proti výroku tohto uznesenia, ktorým bolo jej odvolanie odmietnuté ako oneskorene podané.

Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Prípustnosť dovolania vo vzťahu k odmietajúcemu výroku napadnutého uznesenia z § 239 O.s.p. vyvodit' nemožno, nakoľko sa nejedná ani o jedno z tých rozhodnutí, proti ktorému je v zmysle odsekov 1 a 2 tohto ustanovenia dovolanie prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa

neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Vady uvedené v § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala, a ich existenciu po preskúmaní obsahu spisu nezistil ani dovolací súd.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.) za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskorenosti, keď záver súdu o tejto otázke nebol správny.

H. U. tvrdila, že odvolací súd jej včas podané odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa ako oneskorené odmietol, a odňatie možnosti pred súdom konať videla v tomto odmietajúcom rozhodnutí.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu touto vadou postihnuté nie je. Odvolací súd totiž odmietol odvolanie H. U. v situácii, keď pre také rozhodnutie boli splnené podmienky.

Podľa § 204 ods. 1 O.s.p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu, ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Odvolanie ako riadny opravný prostriedok je určený (slúži) účastníkovi k tomu, aby ním napadol zásadne každé rozhodnutie súdu prvého stupňa (až na stanovené výnimky), ktoré považuje za nesprávne, a tak mu možno hovoriť o univerzálnom procesnom úkone, ktorým sa účastník môže brániť proti výsledku postupu a konania súdu prvého stupňa.

Podľa citovaného ustanovenia § 204 ods. 1 O.s.p. pre splnenie včasnosti podania odvolania je potrebné, aby odvolanie bolo podané v lehote stanovenej zákonom. Lehota na podanie odvolania je 15 dňová a jej plynutie sa počíta od doručenia rozhodnutia. Do lehoty na podanie odvolania sa nezapočítava deň, kedy došlo k doručeniu rozhodnutia súdu prvého stupňa účastníkovi konania (§ 57 ods. 1 O.s.p.). Lehota na podanie odvolania je lehotou procesnou, čo znamená, že stačí, ak je odvolanie posledný deň odvolacej lehoty podané na súde alebo sa odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.).

V zmysle § 45 ods. 1 O.s.p. súd doručuje písomnosť sám alebo poštou. Písomnosť môže doručiť aj prostredníctvom súdneho exekútora, orgánu obce, alebo príslušného útvaru policajného zboru a v prípadoch ustanovených osobitným predpisom aj prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“) sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak (§ 45 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 49 ods. 1 O.s.p. ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi.

V danom prípade súd prvého stupňa rovnopis písomného vyhotovenia uznesenia z 29. júna 2009 č.k. 22 D 693/2008-24 doručoval poštou; keďže išlo o uznesenie (§ 168 ods. 2 O.s.p.) priamo dovolateľke H. U., hoci mala zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie. Na základe žiadosti právneho zástupcu H. U. zo dňa 5.11.2009 o doručenie uznesenia prvostupňového súdu, súd prvého stupňa doručil dňa 8.12.2009 overenú fotokópiu uznesenia Okresného súdu Nitra z 29. júna 2009 č.k. 22 D 693/2008-24 s vyznačenou doložkou právoplatnosti právnemu zástupcovi dovolateľky Mgr. M. K., konateľovi A. (doručenka na č.l. 31 spisu).

Ako vyplýva z obsahu spisu, súd prvého stupňa totiž okrem doručovania rovnopisu predmetného uznesenia právnemu zástupcovi dovolateľky ako doporučenej zásielky, doručoval následne rovnopis uznesenia právnemu zástupcovi dovolateľky ešte jedenkrát. Stalo sa tak po tom, čo právny zástupca dovolateľky listom zo dňa 25.2.2010 opätovne požiadal o doručenie predmetného uznesenia bez doložky právoplatnosti, keďže uznesenie nemohlo právoplatnosť nadobudnúť vzhľadom na skutočnosť, že mu ako splnomocnenému právnemu zástupcovi nebolo doručené. Následne súd prvého stupňa dňa 10.2.2011 doručil právnemu zástupcovi dovolateľky overenú fotokópiu uznesenia Okresného súdu Nitra zo dňa

29. júna 2009 č.k. 22 D 693/2008-24 (doručenka vid' č.l. 43 spisu). Následne dovolateľka podala proti uzneseniu prvostupňového súdu odvolanie na Okresnom súde Nitra osobne dňa 22. februára 2011 bez žiadosti o odpustenie zmeškania odvolacej lehoty.

Okolnosť, že na takto doručenom rovnopise uznesenia bola vyznačená doložka právoplatnosti, z hľadiska účinnosti doručenia a teda aj času doručenia, sa posudzuje ako nemajúca právny význam; procesné dôsledky sa vyvodzujú iba vo vzťahu k dĺžke lehoty na podanie odvolania. Berúc do úvahy, že proti právoplatnému uzneseniu súdu prvého stupňa nie je odvolanie prípustné, podľa názoru dovolacieho súdu totiž vyznačenie doložky právoplatnosti na doručenom neprávoplatnom uznesení vyvoláva rovnaké účinky, ako nesprávne poučenie o tom, že odvolanie proti uzneseniu prípustné nie je (a to i napriek tomu, že uznesenie obsahovalo aj poučenie o možnosti odvolania do 15 dní od jeho doručenia). V takom prípade by potom lehota dovolateľky na podanie odvolania nepredstavovala 15 dní, ale tri mesiace od doručenia uznesenia, vychádzajúc z § 204 ods. 2 druhej vety O.s.p., podľa ktorého ustanovenia ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o lehote na podanie odvolania, alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia. So zhodným prístupom pri posudzovaní otázky účinkov vyznačenia doložky právoplatnosti na doručenom neprávoplatnom rozhodnutí sa možno stretnúť aj v judikatúre Najvyššieho súdu Českej republiky (por. napr. uznesenie z 29. mája 1997 sp. zn. 2 CdoN 139/96, z 19. júna 2003 sp. zn. 21 Cdo 345/2003, zo 7. októbra 2009 sp. zn. 21 Cdo 1580/2008). Koniec odvolacej lehoty by v uvádzanom prípade doručenia 8. decembra 2009 potom pripadal na 8. marca 2010.

Z podaného teda jasne vyplýva, že odvolanie, ktoré dovolateľka podala osobne dňa 22.2.2011 na súde bolo nutné posúdiť ako odvolanie podané po uplynutí odvolacej lehoty. Opakované doručenie uznesenia prvostupňového súdu bez doložky právoplatnosti považoval dovolací súd za nadbytočné.

Pokiaľ odvolací súd odvolanie dovolateľky H. U. ako oneskorené odmietol, týmto svojím právnym rozhodnutím nemohol dovolateľke odňať možnosť konať pred súdom.

Z predchádzajúcich záverov dovolacieho súdu vyplynulo, že odvolací súd v prejednávanej veci správne rozhodol, keď odvolanie H. U. ako oneskorene podané odmietol. Ako už bolo uvedené, uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania H. U. pre jeho oneskorenosť je svojou povahou výlučne procesným rozhodnutím; v takom prípade odvolací súd nemohol (nesmel) vecne prejednať odvolanie H. U..

Z obsahu dovolania H. U. vyplýva, že namietala inú vadu konania, ako aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm.b/, c/ O.s.p.). Iná vada konania, ako aj nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. – nespôsobuje tzv. zmätočnosť rozhodnutia). Aj keby teda tvrdenia dovolateľky boli v tomto smere opodstatnené (dovolací súd sa nimi z tohto aspektu nezaoberal), vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia, nezakladala by však prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na odvolacom súde bolo postihnuté niektorou z vád v uvedenom § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie dovolateľky H. U. podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešným účastníkom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko nepodali návrh na uloženie tejto povinnosti navrhovateľke (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová